

Sait Çetinođlu: Türkiye'deki sermayenin kaynağı el konulan Ermeni birikimi

Posted on 29/11/2014

Araştırmacı-yazar Sait Çetinođlu, Türkiye'de hem taşra hem de İstanbul sermayesinin kaynağının, 1915 soykırımından sonra el konulan Ermeni birikimleri olduğuna dikkat çekti, "Bugünkü AKP'nin içinde o gün Ermenilerin birikimlerinin üzerine konanların çocukları, torunları var" dedi. Özellikle Ermenilere ilişkin araştırmalarıyla bilinen yazar Sait Çetinođlu, ANF'nin sorularına yanıt verdi.

Ermeni soykırımını uluslararası ilişkilerde nerede duruyor?

Ermeni Soykırımı'nı tanıyan ölkeler; Türkiye ile ekonomik-siyasi ilişkileri çok fazla olmayan ölkeler. Kendi parlamentolarında kabul etmiş 25-26 ölkeler var. Bunların içinde Almanya ve Fransa da yer alıyor. Ancak geçmişte kabul ederken takındıkları tutum; utangaçça. 1915 Soykırımı'nda zaten Almanya, Fransa ve İngiltere'nin dahili söz konusu. Almanya bu işin içinde. Fransa ve İngiltere 1915'de bunun hesabının sorulacağını vaat etmesine rağmen hiçbir girişimde bulunmadılar. Göstermelik olarak Malta'ya bir yargılama yapıldı. Dönemin İngiltere Başbakanı'nın yeğeni Lawrenson - subaydı-Türkiye'de tutukluymuştu. Ona karşılık olarak diğerlerini bıraktılar ve böylece işi kapattılar. Soykırım'ın 50. yıldönümü nedeniyle 1965'de Beyrut merkezli yapılan bir tartışma ile gündeme geldi. 1980'de de ASALA'nın eylemleri ile bir daha çıkmamacasına gündeme girdi. Bugün için ise Osmanlı yönetiminin 1915'de Ermeni Soykırımı'nı yaptığını, Soykırım'ın sorumluları olan kadroların 1923'te kurulan Cumhuriyette kurucu kadro olduğunu araştırmacılar ortaya koydu.

Fransa'daki bir yasa ile yeniden bu konu yaygın bir şekilde tartışılır oldu. Fransa'daki süreç nedir?

Ermeni Soykırımı'ndan kurtulan Ermenilerin çocukları Fransa'da yaşıyor. Belli bir popülasyona eriştiler ve siyasette de etkinler. Fransa'da iktidardaki partinin-Halk Hareketi'nin- Genel Başkanı Patrick Deveciyan Türkiye kökenli bir Ermenidir. Ayrıca, Soykırım'ın inkar edilemeyecek düzeyde argümanları oluştu. Bir başka nokta ise, Avrupa hukuku ile ilgili. Avrupa hukuku, nefret suçları ve inkar ile ilgili farklı bir yöne evriliyor. Daha önce İsviçre örneğini gördük.İsviçre bu yalanı cezalandıracak. Bunun önü açıldı. Avrupa Birliği'nde inkar ile ilgili bütün ülkelerin kabul edebileceği bir hukuksal çerçeve metin hazırlığı gündemde. Fransa'daki durum bu deklarasyonun parçası.

CİN ŞİŞEDEN ÇIKTI

Soykırım'ın yıldönümü olan 24 Nisan'da daha yoğun tartışmalar da oluyor. Soykırım, uluslararası ilişkilerde dış politikanın malzemesi olarak görünüyor.

Sadece dış politikanın bir malzemesi olarak ele alamayız. Cin şişeden çıktı. Geçen yıl 24 Nisan öncesindeki Temsilciler Meclisi'ndeki oturumda, kabul edenler ya da reddedenlerin tamamının soykırımdan herhangi bir şüpheleri yoktu. Bunu açık bir biçimde söylediler de. Ancak, Türkiye ile olan 'stratejik ortaklık', reel politik duruma feda edildi. Nasıl ki, 1922'de Ermeni Soykırımı reel politik duruma kurban edildi, aynı şekilde bugün de 1915 Soykırımı devletlerin parlamentolarındaki reel politik durumda kabul edilmemeye çalışılıyorlar. Zaman kazanmak istiyorlar.

Üzerinden bu kadar zaman geçmesine rağmen soykırımı tabu haline getiren nedir dünyada?

Soykırım, o dönemin kolonyalist politikası ve savaş içinde oluşan bir politikaydı. Ermeniler, bu politikanın kurbanı oldu. Kimse ses çıkartmadı. 1915'de sadece bir deklarasyonla bu iş geçirildi. Az önce dediğim gibi, 1920'de de reel politik durumun kurbanı oldu. 1920'deki kurucu kadrolar, bu soykırımın failleriydi. Buna göz yumanlar da Almanya'da iktidar oldu.

Fransa ve İngiltere de ses çıkartmadı.Rusya'da ise devrim günleriydi.

BUGÜNKÜ SERMAYENİN KAYNAĞI ERMENİ BİRİKİMLERİ

Türkiye Cumhuriyeti'nde bütün hükümetler Ermeni soykırımını tabu olarak gördü. AKP de aynı yolda gidiyor. Dünya açısından soykırımla hesaplaşılması reel politik durum olarak ifade ettiniz. Türkiye açısından durum nedir?

Bu işin iki ayağı var; ekonomik ve siyasi. Ermenilerin kendi tarihsel topraklarından kazınmasının siyasi sorumluları İttihat ve Terakki kadroları. Merkezdeki bu kadroların bir de yerel uzantıları var. Yerel uzantılar - yerel ittihatçı örgütlerin yöneticileri- eşraftı. Bu eşraf, Ermenilerin birikimlerinin üzerine kondu. Bugünkü AKP'nin içinde o gün Ermenilerin birikimlerinin üzerine konanların çocukları,torunları var. Gerek taşra, gerekse İstanbul sermayesinin kaynağı,Ermeni birikimleridir. Bunlar çok büyük bir yekün teşkil ediyor.

YÜZLEŞME ZOR

Türkiye'de Ermeni soykırımıyla yüzleşme nasıl olabilir?

Birincisi, 1915'de Soykırım yapıldığından Türkiye'de kimsenin kuşkusu yok. Ben Karadeniz'de Rumların ve Ermenilerin oldukça büyük bir azınlık olarak yaşadığı bir bölgede büyüdüm. Çocukken, Ermeni sevkiyatından bahsedilirdi. Kimlerin sevk edildiğini, sevkiyatı kimlerin yaptığını bilirdik. Kırimda rol alan insanları da tanıdım. Bu insanlardan o günlerde korkulurdu. Teşkilat-ı Mahsusa elemanlarıydı. Bunu herkes biliyor. Az çok tarih kitabı karıştırırsa, evindeki dedesine sonra nereden nereye geldiğini bilir. Yer adları boşuna mı değiştirildi. Toplumun yüzleşmesi zor olacak. Çünkü, bütün sermayesi Ermeni birikiminin üzerine oturmuş. Kürtler bu söylediğime kızabilirler. Diyorlar ki, 'Hamidiye Alayları bu

işlere katıldı'. Hayır, sadece bu değil. Kitle halinde baldırı çıplak insanlar katıldı. Asıl kırımı bunlar yaptı. Yüzleşme zor. Bilgilenmeyle, empatiyle olur. Bir Ermeni'ye 'Fransa'daki bu karardan dolayı duygunuz nedir?' diye soruyorlar. Adam, 'Yüreğim soğudu. Yıllardır bana yalan söylüyorlardı, gördüm ki bu yalan cezalandırılacak' diyor. Bu çok önemli. Ben de aynı şekilde, yalanın cezalandırılacağını umuyorum.

ARŞİVLER KAPALI

Başbakan Erdoğan, Dersim ile ilgili özür diledi. Ermeni soykırımı ile yüzleşilebileceğine dair bir ışık verdi mi size bu açıklama?

Başbakan'ın Dersim ile ilgili açıklaması, siyasiydi ve dönemin konjonktürüne uygundu. CHP ve Kılıçdaroğlu'nu sıkıştırmak içindi. Başbakanlık arşivinde Dersim ile ilgili belgeler araştırmacılara kapatıldı. Ayrıca Ermenilerin sevki ve iskanıyla ilgili Bayındırlık ve İskan Genel Müdürlüğü'nün arşivi var. Bu arşivde de sevk işlemi ile ilgili belgeler araştırmacılara kapalı. Gerekçesi de şu arşivi; yeniden düzenliyoruz. Daha önce açtı. Özürden sonra kapatıldı. Arşivle ilgili bir şey daha aktarmak istiyorum. Aradığım belgeleri buldum, ancak çok oldukları için ekonomik yetersizlik nedeniyle kopyasını alamadım. Belgelerdeki bilgi de şu; Dersim'den aileler sürgün ediliyor ama bu ailelerin çocukları asker. 1937-38'de terhis olduğunda bunlar da sürgün ediliyor. İkinci kez gittiğimde bu belgeler arşivde yoktu. CHP'nin arşivinde de istediğin belgeleri bulamıyorsun.

Son olarak Diyarbakır'daki JİTEM merkezinde yapılan kazılarda bulunan kemiklerin Ermenilere ait olma ihtimali üzerinde duruluyor. Oraya dair sizin bilginiz nedir?

Yakın zamanda JİTEM'in kullandığı yer 1915'de Diyarbakır Cezaevi'di. Oraya götürülen bir çok insan sağ çıkmadı. Doktor Reşit, orayı ölüm kampı olarak kullanıyordu. İngiltere Konsolosu'nun bu konuyla ilgili hatıratı var. Nubaryan Kütüphanesi Başkanı Raymond

Kevorkian'ın *Le génocide des Arméniens* kitabında Diyarbakır bölümünde bu konuya ilişkin ayrıntılı bilgi yer alıyor.

Söyleşi 3 Mart 2012 Tarihinde firatnews.com'da yayınlanmıştır